

Teza: przedawnienie karalności

Stanowiące negatywną przesłankę procesową przedawnienie karalności podlega badaniu przez sąd odwoławczy niezależnie od granic środka odwoławczego i postawionych zarzutów, jako że jej wystąpienie należy do bezwzględnych przyczyn odwoławczych.

Sygn. akt WO-47/16

ORZECZENIE

z dnia 27 lipca 2016 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w

składzie:

Przewodniczący: SWSD Dariusz Drozdowski /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Teresa Famulska

SWSD Anna Maria Kozłowska

Protokolant: Kamila Kamińska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego r. pr. Bronisława Kachnikiewicza po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lipca 2016 r.

sprawy radcy prawnego M. B. obwinionego o przewinienie dyscyplinarne z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 637 ze zm.) w związku z art. 1, art. 6 ust. 1 oraz art. 21 lit. b oraz art. 28 ust. 3 i art. 29 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

w skutek odwołań wniesionych przez pokrzywdzonego R. N. oraz obwinionego radcy prawnego M. B. i jego obrońcy adwokata A. P.,

od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie z dnia 6 listopada 2015 r., sygn. akt OSD/KR 2/15,

orzeka:

1. uchylić zaskarżone orzeczenie w całości i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 70 ust. 2 ustawy o radach prawnych postępowanie w sprawie umorzyć;
2. obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych kosztami postępowania odwoławczego, a kosztami postępowania za pierwszą instancję obciążyć Okręgową Izbę Radców Prawnych w Krakowie.

Uzasadnienie

Radca prawny M. B. został obwiniony o to, że w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 26 lutego 2009 r. działając jako zarządca tymczasowy, a następnie w okresie od 27 lutego 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. działając jako zarządca przymusowy autorskimi prawami majątkowymi do postaci plastycznych B. i L. zawarł umowę z kancelarią (...) k. w K., której zarazem był współnikiem (komplementariuszem), w wyniku której kancelaria ta świadczyła między innymi usługi prawne na rzecz zarządcy za wynagrodzeniem, tj. o przewinienie dyscyplinarne z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 637 ze zm.) w związku z art. 1, art. 6 ust. 1 oraz art. 21 lit. b oraz art. 28 ust. 3 i art. 29 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Kielcach orzeczeniem z dnia 6 listopada 2015 r., sygn. akt OSD/KR 2/15, obwinionego radcę prawnego M. B. uznał za winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w brzmieniu obowiązującym do dnia 25 grudnia 2014 r. (Dz.U. z 2014 r., poz. 237) w związku z art. 1 i art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego tj. że w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 26 lutego 2009 r. działając jako zarządca tymczasowy, a następnie w okresie od 27 lutego 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. działając jako zarządca przymusowy autorskimi prawami majątkowymi do postaci plastycznych B. i L. zawarł umowę z kancelarią (...) k. w K., której zarazem był współnikiem (komplementariuszem), w wyniku której kancelaria ta świadczyła między innymi usługi prawne na rzecz zarządcy za wynagrodzeniem (pkt I) i za to wymierzył mu karę upomnienia (pkt II). W punkcie III orzeczenia obwinionego obciążono kosztami postępowania w kwocie 3.000,00 zł.

To orzeczenie co do orzeczenia o karze na niekorzyść obwinionego zaskarżył pokrzywdzony R. N.. Pokrzywdzony zarzucił, że wymierzona obwinionemu kara upomnienia jest rażąco łagodna w stosunku do stopnia zawinienia, jest w rzeczy samej upominkiem. W ocenie pokrzywdzonego czyn obwinionego nosi w sobie wysoki stopień szkodliwości społecznej. Pokrzywdzony zwrócił uwagę na to, że od wcześniejszego orzeczenia z dnia 28 listopada 2013 r., którym obwinionemu została wymierzona kara pieniężna w kwocie 3.000,00 zł oraz zakaz wykonywania patronatu na okres 1 roku, odwołał się Minister Sprawiedliwości uznając wymierzoną karę za rażąco łagodną, a pomiędzy tamtym orzeczeniem a obecnie zaskarżonym nie pojawiły się żadne okoliczności pozwalające na zredukowanie kary do najniższego ustawowego zagrożenia. Zdaniem pokrzywdzonego należało wymierzyć obwinionemu karę pieniężną z uwagi na to, że ze swojego czynu w sposób zorganizowany uzyskał nienależne gratyfikacje pieniężne kosztem pokrzywdzonego. Nadto obwiniony w toku całego postępowania uważał, że jego zachowanie było zgodne z zasadami prawa i z zasadami etyki. Pokrzywdzony wniósł o wymierzenie surowszej kary, nie wyłączając, jeśli nie wykluczenia z zawodu, to zawieszenia obwinionego radcy prawnego w wykonywaniu jego zawodu.

Orzeczenie na swoją korzyść w całości zaskarżył obwiniony radca prawny M. B.. Obwiniony zarzucił obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia, a to art. 440 k.p.k. w związku z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 4 i 7 k.p.k. z tego powodu, że sąd nie wziął pod uwagę protokołu z rozprawy przed Sądem Rejonowym w B. z dnia 12 maja 2009 r. i postanowienia tego sądu z dnia 12 maja 2009 r., sygn. akt (...) oraz postanowień tego sądu z dnia 27 kwietnia 2010 r., sygn. akt (...) i z dnia 8 grudnia 2011 r., sygn. akt (...), na okoliczność, że w sposób transparentny przedstawił zasady wykonywania zarządu, w tym korzystanie z odpłatnej pomocy prawnej prawników kancelarii, w przewidzianej prawem procedurze sądowej uzyskał akceptację sądu oraz wszystkich uprawnionych na korzystanie z tej formy pomocy i z chwilą otrzymania orzeczenia Sądu Okręgowego w B. z dnia 9 grudnia 2010 r. zaprzestał z korzystania z pomocy prawnej. Obwiniony zarzucił również istotne błędy sądu w ustaleniach faktycznych oraz obrazę prawa materialnego polegającą na przyjęciu winy obwinionego niegodnego postępowania. Co do tych zarzutów to obwiniony podkreślił, że obowiązki zarządcy to sfera ekonomiczna, a nie sfera usług prawnych, a więc inna niż praktyka radcy prawnego, z czym wiązało się inne niż radcy prawnej określenie jego wynagrodzenia oraz określenie odpowiedzialności za podejmowane decyzje. Odwołujący przyznał, że będąc zarządcą korzystał ze swojej praktyki zawodowej radcy prawnego przy kwestiach prawnych, ale to nie wykluczało go z możliwości korzystania pomocniczo z usług kancelarii. Obwiniony wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie.

Orzeczenie w całości na korzyść obwinionego zaskarżył również jego obrońca. Obrońca zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia, a to: 1) art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. przez dokonanie opisu czynu niewystarczającego dla dokonania oceny karygodności tego czynu a mianowicie motywacji obwinionego oraz konsekwencji

---

I art. 442 § 3 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodów z zeznań świadków prawników kancelarii (...) zaangażowanych w pomoc prawną na rzecz zarządcy, współuprawnionej Y. L. oraz analizy kosztów zarządu i uzyskanych przez obwinionego przychodów z zarządzanych praw w sytuacji, gdy Wyższy Sąd Dyscyplinarny wprost nakazał przeprowadzenie tych dowodów i analizy postępowania obwinionego w tym zakresie - ten brak w ocenie obrońcy obwinionego powoduje, że umknął fakt, że obwiniony w swoich działaniach kierował się wyłącznie chęcią prawidłowego wykonania obowiązków zarządcy i maksymalizacji przychodów zarządzanej masy a nie chęcią osiągnięcia jakiegokolwiek niewłaściwej korzyści dla siebie, a zawarcie umowy z kancelarią było w interesie zarządzanej masy a nie jego;

jego działania dla masy w sytuacji, w której sąd odwoławczy rozpoznając wcześniejsze odwołanie uznał ustalenia samego faktu zawarcia umowy między obwinionym jako zarządcą masy a spółką, w której obwiniony był współnikiem za niewystarczającą.

Obrońca obwinionego zarzucił też naruszenie prawa materialnego w stosunku do czynu opisanego jako sprawowanie zarządu tymczasowego w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 26 lutego 2009 r. przez wydanie orzeczenia skazującego za czyn, którego karalność dyscyplinarna uległa przedawnieniu w momencie wydawania orzeczenia. Obrońca wniósł o uchylenie orzeczenia i umorzenie postępowania co do czynu w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 26 lutego 2009 r. oraz uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji w zakresie czynu popełnionego w okresie od dnia 27 lutego 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych zważył, co następuje:

Podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego jest ustawa o radcach prawnych stosowana w związku z Kodeksem Etyki Radcy Prawnego. Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych radca prawny podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swoich obowiązków zawodowych. Na podstawie art. 74¹ pkt 1 i pkt 2 ustawy o radcach prawnych w sprawach nieuregulowanych do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz rozdziałów I-III Kodeksu karnego.

W myśl art. 437 § 1 k.p.k. po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części. Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty, lub uchyla je i umarza postępowanie; w innych wypadkach uchyla orzeczenie i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia. Jest to tzw. względna przyczyna odwoławcza. Jednakże, co wynika z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia sąd odwoławczy na posiedzeniu uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli zachodzi jedna z okoliczności wyłączających postępowanie, określonych w art. 17 § 1 pkt 5, 6 i 8-11. Zgodnie z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. wszczęte postępowanie umarza się, jeśli nastąpiło przedawnienie karalności czynu.

W tej sprawie terminem granicznym przewinienia dyscyplinarnego postawionemu obwinionemu jest data 31 grudnia 2010 r., czyli data ostatniego dnia roku 2010, za jaki radca prawny jako zarządca tymczasowy złożył sprawozdanie. Nie można jednak nie zauważyć, że obwiniony jako zarządca tymczasowy umowę obsługi prawnej z kancelarią prawną, w której pracował, rozwiązał w dniu 16 grudnia 2010 r. A zatem, to była data ostatniego własnego działania obwinionego w sprawie będącej przedmiotem zarzutu.

Jednak powyższe nie ma wpływu na orzeczenie podjęte przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny. Na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy o radcach prawnych karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 5 lat. W tej sprawie 5 lat upłynęło z dniem 31 grudnia 2015 r., a zatem karalność przewinienia dyscyplinarnego ustała najpóźniej z tym dniem. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wydał zaskarżone orzeczenie w dniu 6 listopada 2015 r., zatem przed upływem terminu przedawnienia karalności. Stanowiące negatywną przesłankę procesową przedawnienie karalności podlega badaniu przez sąd odwoławczy niezależnie od granic środka odwoławczego i postawionych zarzutów, jako że jej wystąpienie należy do bezwzględnych przyczyn odwoławczych. Tak więc Wyższy Sąd Dyscyplinarny obecnie rozpoznając zarzuty odwołań procedowałby już w sytuacji, gdy karalność czynu zarzuconego obwinionemu uległa przedawnieniu.

Mając powyższe na uwadze postępowanie w sprawie należało umorzyć, a kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych, natomiast kosztami postępowania pierwszoinstancyjnego obciążyć Okręgową Izbę Radców Prawnych w Krakowie.